Najvyšší súd **2 Nc 27/2009**
Slovenskej republiky

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **K. F.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. P. K., advokátom v B., proti žalovaným 1/ **Fakultnej nemocnici s poliklinikou F**, N./ **Nemocnici s poliklinikou v L.**, N., zastúpenej JUDr. R. G., advokátom v L., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 18 C 241/1993, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 15 NcC 42/2009, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Janka Prístavková, Mgr. Magdaléna Škorpilová, JUDr. Slavoj Sendecký, Štefan Huljak, JUDr. Mária Rišianová, JUDr. Ferdinand Zimmermann, JUDr. Mária Podhorová, JUDr. Peter Priehoda, Mgr. Ema Novodomcová, JUDr. Jaroslav Mikulaj, Mária Biroščáková, JUDr. Oľga Maľová, Mgr. Štefan Baláž, JUDr. Marta Kucbelová, JUDr. Milada Dzurošková, JUDr. Zita Nagypálová, JUDr. Danica Kočičková, Ľudovít Bradáč, JUDr. Jarmila Badíková, JUDr. Drahomíra Mikulajová, JUDr. Milan Segeč, JUDr. Eva Valenčíková, JUDr. Ján Škvarka, Mgr. Ivana Datlová, JUDr. Alexander Mojš, JUDr. Alena Antalová, JUDr. Jana Novotná, Mgr. Alojz Palaj, JUDr. Ján Deák, Mgr. Rudolf Ďurta, JUDr. Jozef Mikluš, JUDr. Jozef Ryant, JUDr. Štefan Novák, JUDr. Juraj Babjak, JUDr. Peter Chovanko, Mgr. Ján Bednár, JUDr. Drahomíra Dibdiaková, JUDr. Eva Michalcová, JUDr. Eva Kmeťová, JUDr. Alena Križanová, JUDr. Daniela Maštalířová, JUDr. Miroslav Klátik, JUDr. Miroslava Púchovská, JUDr. Eva Železníková, JUDr. Ľubomír Gago, JUDr. Ján Bobor, JUDr. Jozef Hrabovský, doc. JUDr. Milan Ďurica PhD., **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

O d ô v o d n e n i e

V priebehu konania žalobkyňa podaním z 9.8.2009 vzniesla námietku zaujatosti osobitne voči vec prejednávajúcej sudkyni Okresného súdu Banská Bystrica, voči všetkým sudcom Okresného súdu Banská Bystrica, voči všetkým sudcom okresných súdov v pôsobnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici, voči všetkým sudcom Okresného súdu Prievidza a napokon voči všetkým sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici. Námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici odôvodnila postupom JUDr. Janky Prístavkovej, nakoľko zo záverov jej uznesenia č.k. 12 Co 176/2008 zo dňa 4.9.2008 nepochybne badať nekorektnú súhru s kolegyňami sudkyňami z okresného súdu, postup ktorých v konaní podrobne opisuje vo vznesenej námietke zaujatosti. Za osobitnú skutočnosť svojvoľnej, účelovej manipulácie konania považuje to, že JUDr. Janka Prístavková ako podpredsedníčka krajského súdu pre veci obchodné si predmetnú vec patriacu do civilného úseku pridelila na prejednanie a rozhodnutie v odvolacom konaní a dňa 4.9.2008 vydala uznesenie s kontroverznými závermi vo vzťahu k žalobkyni, čím došlo k odňatiu žalobkyne jej zákonnému sudcovi. Takýto postup podľa názoru žalobkyne súvisí so vzťahom sudkyne JUDr. Prístavkovej so sudkyňou JUDr. Annou Pikulovou (sudkyňa Okresného súdu Banská Bystrica - pozn. dovolacieho súdu), čím „napĺňa privátnu a klientelistickú objednávku svojej kolegyne, že si zrejme kauzu sama svojvoľne, takrečeno vzala do opatery...“. Pokiaľ žalobkyňa žiada aj vylúčenie všetkých sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, vyplýva to jednak z požiadavky vylúčenia všetkých sudcov Okresného súdu Banská Bystrica a všetkých sudcov okresných súdov v pôsobnosti tohto krajského súdu a tiež na zaujatý postup sudkyne JUDr. Janky Prístavkovej v tejto veci vôbec, pretože nie sú žiadne záruky, že by s vecou bolo ďalej zákonne nakladané.

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici sa k vznesenej námietke zaujatosti vyjadrili písomne tak, že účastníkov konania osobne nepoznajú a vo veci sa necítia byť zaujatí. Sudca JUDr. Ing. Ján Gadžala sa nevyjadril z dôvodu dlhodobej pracovnej neschopnosti a JUDr. Jana Hullová z dôvodu výkonu stáže na Najvyššom súde Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (§ 16 ods. 1 O.s.p.), posudzoval obsah vyjadrenia sudcov tohto súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré by mohli byť vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení

z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p., sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Citované zákonné ustanovenie predpokladá existenciu určitého kvalifikovaného vzťahu sudcu k prejednávanej veci alebo osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k nezákonnému rozhodnutiu.

Sudcov pomer k účastníkom alebo k ich zástupcom môže byť založený predovšetkým príbuzenským alebo jemu podobným vzťahom (§ 116 Občianskeho zákonníka), ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský, či naopak nepriateľský, takej intenzity, že sudca nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodovať vo veci.

Súdna prax už viackrát judikovala, že nestrannosť sudcov v konaní sa prejavuje v dvoch aspektoch. Ide o subjektívne kritérium, založené na osobnom presvedčení jednotlivého sudcu v danej veci, a o kritérium objektívne, spočívajúce v uistení sa, či sudca poskytuje dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek oprávnenej pochybnosti v tomto smere. Z hľadiska subjektívneho musí byť osobná nestrannosť sudcu predpokladaná, až kým sa nepreukáže opak. Naproti tomu, z hľadiska objektívneho musí byť úplne oddelene od osobného správania sa sudcu zistené, že tu existujú skutočnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti. V tejto súvislosti sú dôležité dokonca čo aj len náznaky takých skutočností a v prípade, že sa tieto u sudcu vyskytujú, existuje oprávnený dôvod na obavu o nestrannosť, pre ktorý by mal byť sudca z konania vylúčený. Vzhľadom k uvedenému nie je možné uspokojiť sa iba so subjektívnym hodnotením sudcu o jeho nestrannosti (t.j. s jeho vyjadrením v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý) ale rozhodujúce je aj hľadisko objektívne,

v rámci ktorého sa skúma existencia objektívnych skutočností spochybňujúcich nestrannosť sudcu v očiach strán a verejnosti.

V preskúmavanej veci žalobkyňa namieta zaujatosť všetkých sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, pričom dôvodom na takýto jej postup je rozhodnutie sudkyne tohto krajského súdu JUDr. Janky Prístavkovej, ktorého odôvodnenie upravujúce ďalší postup v konaní považuje za nepresné vo vzťahu k jej záujmom a neodôvodnene ju škandalizujúce. V rozpore so zásadami právnej praxe, podľa jej názoru, sudkyňa cielene podporuje aktivity kolegýň z okresného súdu nápomocných záujmom žalovaného 1/ a dáva priestor na vnucovanie jeho sugestívnych názorov ďalšiemu kontrolnému znalcovi.

Subjektívne hľadisko účastníka (jeho osobný názor, domnienka, úvaha) je predmetom posúdenia otázky prípadnej zaujatosti namietaného sudcu nadriadeným súdom, rozhodovanie o tejto otázke je ale viazané výlučne na objektívne hľadisko. Nemožno preto bez ďalšieho vychádzať len zo samotných pochybností účastníka o vzťahu sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k týmto pochybám účastníka. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že tvrdený vzťah sudcu existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

Súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je preto povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 O.s.p. a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (viď uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 27/98 z 25. marca 1998). I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu

zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Skutočnosť, že sudkyňa obchodného kolégia rozhodovala vec pod spisovou značkou vedenou v tzv. registri „Co“, nie je dôvodom na vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci a nie je ani dôvodom na vylúčenie všetkých sudcov tohto krajského súdu z prejednávania a rozhodovania tejto veci (môže nanajvýš zakladať dôvod pre iný postup). Rovnako ani okolnosť, že sa účastník konania nestotožňuje tak so spôsobom rozhodnutia vo veci ako ani s dôvodmi uvádzanými v konkrétnom rozhodnutí, nezakladá dôvod na vylúčenie celého súdu z prejednávania a rozhodovania takej veci. V prejednávanej veci, pokiaľ ide o subjektívne, ale aj objektívne kritérium nestrannosti, nič nenasvedčuje existencii akejkoľvek pochybnosti o zaujatosti sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici. Pri skúmaní subjektívneho aspektu zaujatosti sudcov tohto krajského súdu vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyjadrení týchto sudcov, ktorí sa necítili byť vo veci zaujatí a to vylúčením akéhokoľvek vzťahu (pozitívneho alebo negatívneho) k žalobkyni, či žalovanému 1/. Pri posudzovaní objektívneho hľadiska zaujatosti nadriadený súd sa zaoberal námietkami žalobkyne, ktorými odôvodňovala neobjektívnosť sudkyne JUDr. Janky Prístavkovej (v kontexte k obsahom namietaného rozhodnutia) a dospel k záveru, že tieto sú neopodstatnené, nepodložené a nie sú spôsobilé spochybniť objektívnosť všetkých sudcov krajského súdu pri prejednávaní a rozhodovaní veci. Žalobkyňa dospela k svojmu subjektívnemu záveru o neobjektívnosti sudcov krajského súdu založenej na priateľskom vzťahu sudkyne JUDr. Janky Prístavkovej k JUDr. Anne Pikulovej, vychádzajúc z tvrdenia, že príbuzný tejto sudkyne mal byť v minulosti zamestnancom žalovaného 1/. Keďže akýkoľvek vzťah k iným osobám je osobným právom každého jednotlivca, nemožno bez ďalšieho, z priateľského (inak v konaní nepreukázaného) vzťahu niektorých sudcov vyvodiť priateľský vzťah iných sudcov a tým ich neobjektívnosť v danej veci. Preto žalobkyňou tvrdená skutočnosť priateľského vzťahu uvedených sudkýň, ktorá i keby bola skutočnosťou pravdivou, nemôže sama osebe vyvolať pochybnosti o nezaujatosti všetkých sudcov krajského súdu.

V tomto smere je výslovne subjektívny pocit účastníka konania, nepodložený naviac objektívne existujúcimi skutočnosťami, z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., na vylúčenie sudcov

z prejednávania a rozhodovania veci nepostačujúci, a neumožňuje vyvodiť existenciu podmienok na vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že žalobkyňa v námietke zaujatosti neuviedla žiadny zákonom uznaný dôvod zaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.), na základe ktorého by mohla byť spochybnená nestrannosť všetkých sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto vznesenej námietke zaujatosti nevyhovel a rozhodol tak, že vo výroku uznesenia sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Emília Kišacová